prvotiny 2022

SBORNÍK PRACÍ LITERÁRNÍ SOUTĚŽE
KNIHOVNY MĚSTA OLOMOUCE

Slovo ředitelky

Tématem dnešních dní je mediální gramotnost. Ano, vyznat se ve světě informací a hlavně dezinformací je velmi důležité. Základem však musí být gramotnost čtenářská – tj. nejen umět přeslabikovat slova a chápat jejich význam, ale především pochopit jejich význam v souvislostech.

Autoři děl literárních nepřinášejí jen informaci, ale také krásu. Pracují s jazykem, rozvíjejí imaginaci, fabulují, využívají fantazii. Nutí nás dívat se na problémy jinýma očima. Snít, kochat se, ale i bojovat a hledat kompromisy. Proč se v dnešním světě neosvěžit právě literaturou? Úryvky z vítězných prací soutěže Prvotiny 2022 soustředěné v našem sborníčku takovou možnost nabízejí…

Lenka Prucková

Slovo porotce

Určitě znáte ten pocit, že ve vás něco zazvonilo. Pokud bych použil současnou psychologickou terminologii „pozitivně zarezonovalo“. Mně se to nedávno přihodilo nad knihou Jonathana Sackse O svobodě a náboženství. V jednom ze svých zamyšlení nad první knihou Mojžíšovou se zabývá Adamem a Evou a jejich vyhnáním z ráje. Co k tomu zavdalo příčinu snad není třeba připomínat. Sacks zmiňuje, jak se Bůh s neposlušnými obyvateli rajské zahrady vypořádal. Stane se tak ve zdánlivě třech nesouvisejících větách.

- V potu tváře budeš jíst svůj chléb, dokud se nevrátíš do země, ze které jsi byl vzat, protože prach jsi a v prach se navrátíš.
- A Adam dal své ženě jméno Chava (Eva), protože se stane matkou všeho živého.
- Bůh jim udělal šaty z kůže a Adam s manželkou se do nich oblékli.

Tu se to ozvalo – cinknutí. A už jsem roztáčel kolo svého důvtipu, že jsem přišel na něco, co ještě nikoho nenapadlo. Při vyhnání z ráje Bůh oblékl Adama a Evu do šatů z kůže, ale přece by kvůli nim nezabíjel nějakého jiného tvora sídlícího v rajské zahradě? Je tedy jasné, že je oblékl do jejich vlastní kůže. Před tím, než zhřešili tedy byli jen nějakou duchovní substancí. Tady to přestalo zvonit, nadšení, které vylétlo na nebe filozofického intelektu pomalu padalo dolů a pohasínalo. Uvědomil jsem si, že z první uvedené věty je jasné, že tělo měli a byli stvořeni ze stejného materiálu, jako ostatní živí tvorové. V duchu jsem děkoval svému strážnému andělu, že mne zavčas zabrzdil. Jinak bych to mohl ještě někde prezentovat a utrhnout si ostudu. Na to zvonění si musí člověk dávat bacha, někdy prostě bývá trochu mimo. Pak je třeba použít gumu, nebo tlačítko delete. A proč jsem to nad následujícím odstavcem neudělal? To pro příklad, který není třeba následovat.

Jonathan Sacks pak o několik odstavců dál cituje rabiho Meira z 2 stol. o.l. On ve svém komentáři došel k jinému závěru. Zaměnil totiž písmeno alef a ajin v hebrejském slově OR, čímž z koženého oblečení vytvořil šaty ze světla (OR s ajin znamená kůže, OR s alef světlo). Podle něj jsou tedy lidé oděni, prozářeni Božím světlem. Já ho chápu jako možnost tvořit. Tohle Boží světlo stojí za to rozsvěcet a v mém i vašem případě psát. Jen si to musí člověk ohlídat, a to je těžká služba. Tak ať vaše lampy hoří čistým plamenem, nenechte je zhasit případným neúspěchem anebo příliš vzplát pýchou.

Stanislav Denk

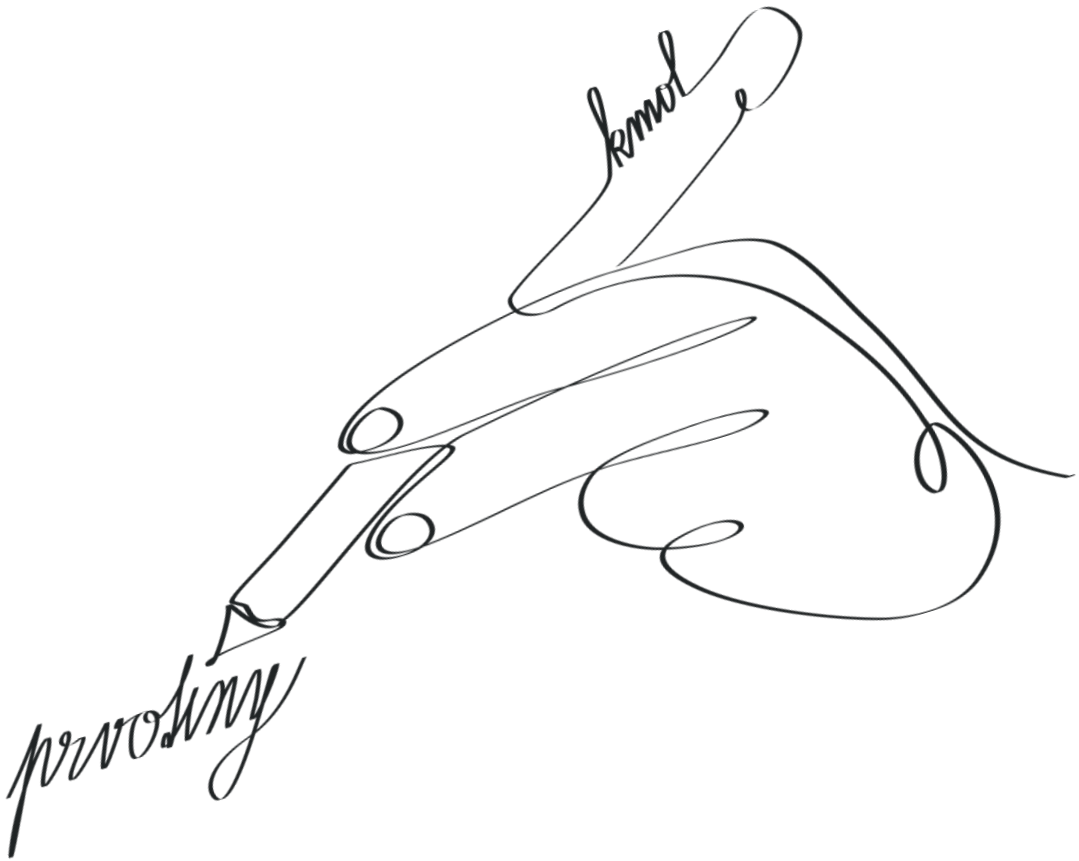
kmol
prvotiny

Oceněné texty

Poezie

Kategorie do 15 let

1. Michaela Francová
2. Helena Mašková
3. Andrea Linhartová

Kategorie nad 15 let

1. Jindra Lírová
2. Miriam Šumníková
3. René Inquort

Čestné uznání

Eva Loydová
Samuel Kavi

Próza

Kategorie nad 15 let

1. Blanka Lesana Brázdová
2. Jana Michlová
3. Kristýna Čuhlová

Cena časopisu KROK

Zdeněk Huspek

Čestné uznání

Anynka Thiamová
Lada Nežádalová

Michaela Francová

VÝLET

Dobré ráno babičko,
už nám vyšlo sluníčko.
Pojedeme na výlet,
do Prahy a zase zpět.

Zastavíme u orloje,
zeptáme se cože to je?
Hele tihle pražáci
nemají nic na práci.
Popíjejí kafíčka,
dělají si selfíčka.

Prolítli jsme Hradčany,
Dejvice i Říčany.
Zoologickou zahradu
od předu i od zadu.
Koukli jsme na slona,
nemáme ho doma.

V mekáči jsme pro holky
nakoupili hranolky
a každému do ruky
aspoň čtyři nanuky.

Když jsme prošli Karlův most
už jsme měli Prahy dost.
Byli jsme už všude
doma nám líp bude.

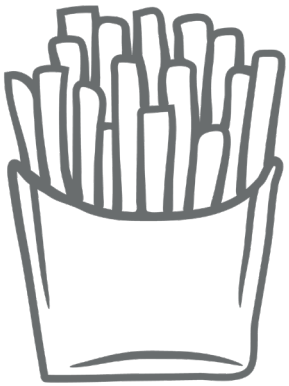

POSLEDNÍ DOPIS MÉ MATCE

(úryvky)

POSLEDNÍ SBOHEM

Nedokážu brečet. Rakev zajíždí otvorem kamsi do prázdna. I já mám uvnitř sebe prázdno. Pokradmu sleduji svou starší sestru. Vypadá tak nějak zdrceně. Přemýšlím, zda je to upřímné.

Já cítím úlevu. Je to zvláštní. Kdo by to pochopil? Jsem v první řadě pozůstalých. Jako dcera zemřelé. Vyslechla jsem cosi o drahé zesnulé mamince. Kdo to psal? Kdo ji znal? Nebyla monstrum, to ne, ale mně zkazila život. Ano, sama asi byla obětí jiných, narcisté prý nedokáží milovat, ale proč brečet? Pro jakou ztrátu? Už se nechci litovat, ale nelituji ani ukončení našeho vztahu matky a dcery. Je to spíš osvobozující.

Asi by se zlobila a vyčítavě se mě zeptala, co si o nás lidi pomyslí? Nebrečet na pohřbu vlastní maminky... Někoho, kdo nás miluje nade vše? Kolik takových matek je? Snad hodně. Ta moje taková nebyla.

Už je po obřadu. Odcházím s ostatními do nedaleké restaurace. Rozpouštím si vlasy. Cítím svobodu a volnost. Radost. Lásku sama k sobě. Už žádná srovnávání mé osoby mou matkou, ze kterého vyjdu vždy já jako ta horší. Konečně budu sama sebou.

Sbohem...

...

PRVNÍ ROK

Nechci žít, jenže sanitka je i počtvrté při mém převozu dostatečně rychlá, abych se neudusila. Nikdo nezná příčinu mého dušení, je přikládána porodním komplikacím. Já si však říkám, že jsem se přecenila. Už nechci stát osamocena v kočárku na zahradě bez lásky a zájmu rodičů, prarodičů i starší sestry. Mívám hlad, když mě má o čtyři roky starší sestra, kterou babička překrmila a nyní pod dozorem dětské lékařky hubne, vypije sunar, který je mou jedinou potravou už od poloviny prvního měsíce mého života. Proč mě má matka nekojí alespoň tím sunarem namísto čtyřleté sestry sama? Trvá dlouho, než je sestra odhalena anebo než začnu být až podezřele vyhublá. Nemám to sestře za zlé, také se plácala ode zdi ke zdi, třebaže jako první vnouče u prarodičů a první dítě rodičů byla ještě novou hračkou a všude pyšně předváděna. Chápu, co to je mít hlad. Měly jsme ho obě, každá z jiného důvodu a v jiném životním období.

...

DĚKUJI TI, MAMI

Nemůžu spát. Postel pode mnou při každém přetočení z boku na bok za skřípe. Přetínám nit vzpomínek. A pak konečně otřu slzy a začnu v duchu a prstem na svou teplou deku z ovčí vlny čmárat písmenka:

Mami, děkuji Ti, že jsi mi pomohla naplnit mou karmu. Sbohem. Silvie

...

VELKÝ PÁTEK

Před hřbitovní branou podupává táta s velikým smutečním věncem. K tátovi přichází svou elegantní, ba přímo šarmantní chůzí Ota. Říká tátovi, že jde rovnou z práce a nestihl ještě

žádnou kytku koupit, ale že počítá s tím, že bude otevřené květinářství za rohem. Táta pokyvuje a nenápadně staví Otovým očím na odiv velký drahý věnec ve svých rukách. Máma se vynoří z davu mně neznámých lidí a zdraví se s Otou. Objasňuje mu hned po pozdravu, že málem ani nepřišla, jak jí bylo zle a že se není čemu divit, když má už týden zvýšenou teplotu. Někdy jen 37, ale předevčírem měla 37,2. Táta se domlouvá s Otou na tom, že hned PAK by potřeboval nějak už jednou pro vždy dořešit ten problém se sousedem, zda by se mohl u něj zastavit nebo zda by s ním nezašel někam poblíž na kafe, aby to neřešili jen tak někde na ulici. Tohle mě nijak nepřekvapuje, jako bych uměla odhadnout předem slova mých třech nejbližších.

To už víc se těším na proslov smutečního řečníka. Jenže na ty řečníky já mám nějak smůlu. Dřív, než mi dojde, že se dívám na svůj vlastní pohřeb, je po všem...

...

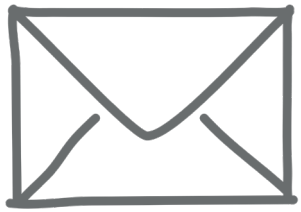

Jindra Lírová

VÝLET

Vylétla slova z úlu
a co tím kdo zamýšlel
a bylo po azuru
a nebyl krásný den.

Bylo po azuru a slova
jak stovka nelítostných včel
bleskově kolem proletěla
a poztrácela směr.

O MOUDROSTI SLOV

Všechno je, jak má být,
začínám si tykat s osudem.
U sebe Ariadninu nit
na cestu bludištěm.

Stane se, co má se stát,
k čemu pak scénář smyšlený?
Život má změny rád,
kostky jsou vrženy.

LOUKA

Louka je překrásné místo,
kde tvorečků je přes sto.
Brouci, motýli a včely
co o všechno se dělí.
Sosají nektar, vyrábí med,
věci mají správný sled.
Když se ten sled naruší,
všechny je to rozruší.
Ale oni, dobře ví,
že to spolu napraví.

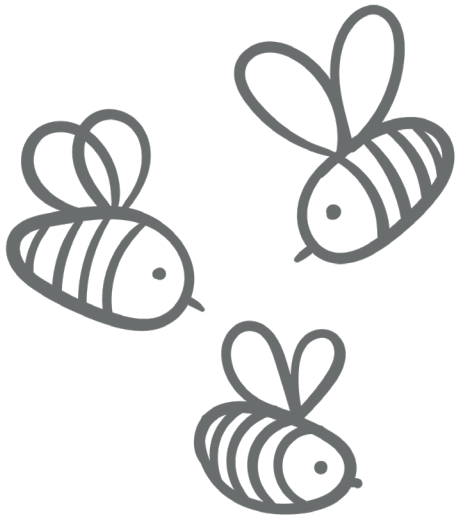

Jana Michlová

VAN MRTVÝCH

(úryvky)

„Tudy," ukázal Thomas a vedl je do liduprázdné kanceláře. Rozhlédl se po chodbě a pečlivě za sebou zavřel dveře. Gestem ji vybídl, aby se posadila, a vytáhl poznámkový blok.

„Byl to ten kamioňák," vyhrkla, sotva se posadil naproti ní. Pozvedl obočí.

„Jaký kamioňák?" vypadlo z něho.

„Je znásilněná, ne?" pokračovala naléhavě, „Kamion má poznávací značku 2U6. To je bezesporu, druhé čtyřčíslí by mohlo začínat 30, ale težko říct, byla tma. Stalo se to na nějakém odpočívadle. Nevím, na jakém, u dálnice, nedaleko jejich domu, nejela daleko, potřebovala si zapálit. Byly tam kamiony, několik, ale jen jeden další člověk, taky kouřil. Neměla oheň," chrlila ze sebe v rychlém tempu, aby si ze vzdalující se vize zapamatovala co nejvíc.

Thomas se hodil na opěradlo.

„Našla se poblíž jejich domu, bydlí v lese poměrně na samotě, mysleli jsme, že manžel je tutovka." poznamenal nedůvěřivě.

„Je nevinný," řekla důrazně.

„Přiznal se, že ho chtěla opustit, přiznal se, že ji uhodil. Motiv. Skvělý motiv. Co víc si přát!“ Odmlčel se. „Ach jo, šéf mě sežere za pátrání po neznámém kamionistovi,“ povzdechl si nahlas.

„Jo, to si dokážu představit,“ poprvé se na něj usmála. Úsměv jí opětoval. Vstala.

...

Policejní expertka Maja Sondrigsová, třicetiletá žena štíhlé postavy, světlých vlasů spadajících v neposlušných pramenech na ramena a neuvěřitelně modrých očí, byla odbornice na paranormální jevy. Aspoň tak by to vylíčil její kolega Thomas Anderson, kdyby se ho někdo zeptal. Ona sama by nejspíš řekla, že má štěstí či spíše smůlu, že sem tam zahlédne v oparu reality něco, co nikdo jiný nevidí. Na policejní výplatní pásce za externí konzultace byla uvedena psychologie jako krycí označení. Ale na jejich oddělení po skutečných funkcích nikdo nepátral. Byli součástí utajené vládní skupiny, kde pracovali jen ti nejlepší z nejlepších a pokud se zde vyskytl někdo zvláštní, vládl zde nevyřčený konsenzus o nekladení otázek.

Všechno to začalo docela nevinně kolaudační návštěvou bytu její přítelkyně. To ráno začínalo měkkými, zlatavými paprsky slunce tak typickými pro pozdní babí léto a nikoho by nenapadlo, že odpoledne přijde vichřice, přinese déšť, kroupy a bleskové záplavy. To už ale seděla v útulném teple třípokojového bytu na zbrusu nové ultraměkké broskovově potažené pohovce, v ruce třímala sklenku červeného vína a poslouchala Andreino žvatlání o jejím příteli Markovi.

Byt byl opravdu krásný a Maja ho šťastné majitelce mnohokrát pochválila. Přesto na ni z toho světlého, moderně zařízeného bytu sedala neurčitá tíseň, kterou si nedokázala vysvětlit. Byla stále nervóznější a nakonec tu nevysvětlitelnou úzkost přenesla i na Andreu., která postupně umlkala.

...

Thomas Anderson takový případ ještě nezažil a to měl přes svůj mladý věk neobvyklých zážitků mnoho. Bylo mu 36 let a na zvláštním oddělení pracoval už čtyři roky. Po absolvování studia práv se nechal zaměstnat jako řadový policista a brzy se vypracoval mezi nejvyšší elitu. Byl pracovitý, neuvěřitelně inteligentní, schopný a měl výbornou intuici. Kolegové na něm měli nejvíce rádi jeho skromnost a ochotu kdykoli pomoct. Kolegyně na něm oceňovaly i vysportovanou až vychrtlou postavu, husté tmavě hnědé vlasy a nazelenalý odstín očí, které dokázaly rozbušit nejedno srdce.

...

Miriam Šumníková

ODKVETLÝ MÁJ

mlčím
na snídani nachystám vyčítavý talíř
na něj přidám své slzy
nic jiného nemám
přestal jsi kvést
velmi mě to mrzí

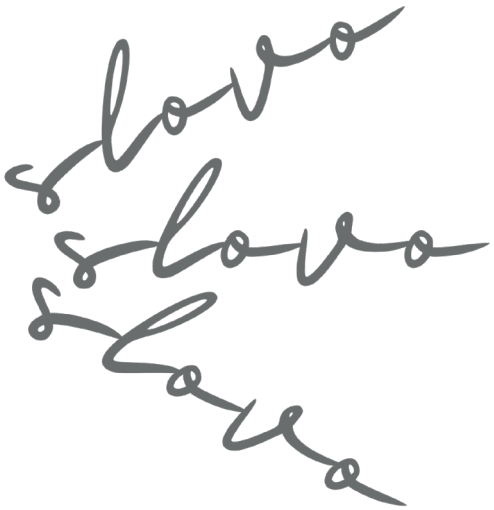

UMĚNÍ MLČET

nechápu kde se bere potřeba
na konci dne
mít poslední slovo
jako kdyby už nepočkalo do rána

KOCOUR HUGIN

Kocour Hugin
Hugin utek,
vládne smutek,
už je na silnici,
není k dispozici,
nezná hranici,
skončí v nemocnici.
Za chviličku,
najde uličku.
Prochází se,
na terase,
něco nese,
ve své puse,
žampióny,
to jsou tóny,
o lásce.

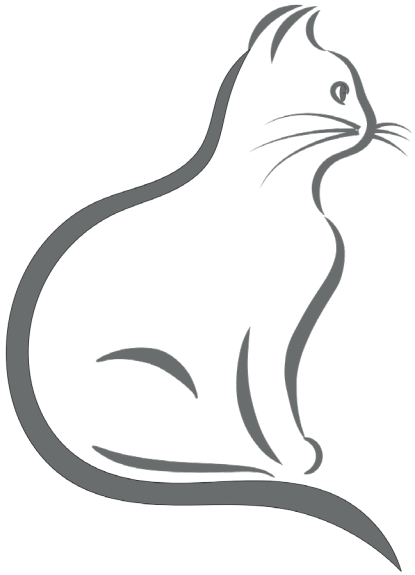

Kristýna Čuhlová

OTEC HO POSLAL NA KRTKY

(úryvek)
Bylo šero. Závěsy se zachvěly a rozpohybovaly všechny své záhyby, jako by chtěly něco říct po způsobu včel, možná naznačit, že je to jiné, zdůraznit svoji hebkost, měkkost a poddajnost a zmírnit tak hrůzu, která stejně musí přijít. Neměly žádnou barvu. Nic už nebude mít barvu. Ne, že by něco někdy nějakou mělo. Záblesk a zasyčení. Na podlaze se válí spousta prachu. Také tam přibyla trocha světla. Hřeje do tváří a posílá jeho hlavu do kouta. Oranžově tečkovaný kruh s vlídnou žlutou lahodí oku pozorovatele a posouvá se směrem ke dveřím. Občas je přerušený nějakým zarputilým stínem.

Tam na zemi. Slušelo by se běžet. Je tam cosi zkrouceného ve tmě. Už to dlouho nebude ve tmě. Brzy to bude polechtáno tím veselým světelným hemžením. Zatím je to černější než stěny. Vypadá to, že to naráz pohltilo minulost. Možná se to chystá sežrat i přítomnost a budoucnost.

Okenní tabulka odráží dvě oranžové lilie otočené hlavičkami dolů, pak lze spatřit jakýsi nejasný stínem krytý útvar, v němž se cosi šedomodře leskne. Je to jako mlha, hustá a bílá, která skrývá horský potok třpytící se místy stopami lidskosti. A ještě kousek výše obloha, na níž nevyjde slunce, nebude svítit jistotou a klidem na krajinu pod sebou. Je jisté, že dnes bude pršet.

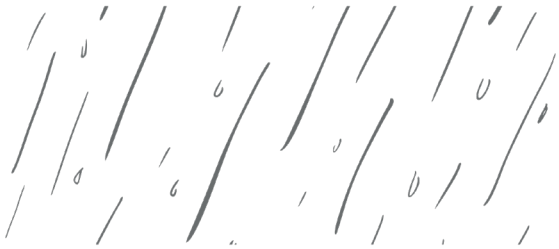

Kolenní klouby zapraskají, když se setkají se zády parket. Téměř se dotkly té prázdnoty. Mohla by pozřít i je, ale stejně by bylo na místě pro ni truchlit. Nebyla přece vždycky tím, čím je dnes v tom podivném světě před rozbřeskem.

Na sklo dopadají první kapky deště. Mělo by to tak být už navždy. Ani jednoho z nich přece nic víc nečeká.

Co si počít? Světlo se doteď volně procházelo po hebké krajině, náhle chladné, bez života, a neproniklo pouze k jejím údolím. Zářilo i na dlouhá jaksi zšedlá stébla trávy, jež vyrůstala z léty obroušeného, ale stále hrdě vztyčeného vrcholku hory. Konečně prší i v pokoji.

Saze stěn se teď přiblížily, nechtějí se však přidat k rozkladným procesům probíhajícím již i venku mimo nicotu ležící na zemi. Dopřávají spíše chvíli klidu. Natáhly kolem scény vedle křesla lehký závěs jako z průhledného hedvábí. Šeptají, že jsou různé cesty. Šeptají, že to nemusí být tak, jak se to zdá být.

Už se nedívá ven, ale dovnitř. Celý pokoj, dům i svět se proto ztratil ve tmě.

...

PETŘÍN V ZÁŘÍ

Petřín v září
Prosím tě, Karle Hynku
vnukni mi snůšku veršíků pro ni
pěkných jak poupátka na jabloni
nechť jsem pro onu dívčinu
když už ne přímo muž činu
tak alespoň mužem činku
smiluj se, Karle Hynku
Jak na vodě prám
z nějž poutník vystoupí
rozhoupala se petřínská stráň
to básník sám
na slova neskoupý
natáhl ke mně svou dlaň
z níž co v taháku mohl jsem číst:

Nech zašé slávy mé svit
mé věčnosti skleslý byt
umlč své palčivé touhy hlas
září je, nikoli lásky čas
na hlas tvého nářku a sten
dnes není ten žádoucí den
když už jsi tady, jelimánku
dones mi jedno od Halánků

TAJEMSTVÍ TŘETÍHO KŘÍŽE

(úryvky)

Koncem dvaačtyřicátého roku i do měšťanského bytu pokradmu vstoupila válka, kterou Vůdce vedl daleko v Rusku, měla to být záležitost jednoho roku, jenomže konečné vítězství se začalo nějak protahovat. Vánoční svátky byly jako ty předchozí skvělé, ale ve tvářích lidí znalých situace na frontě se čas od času objevil zákmit nejistoty.

Křáááp, ozvala se plechová rána z chodby, Gertruda sebou trhla a rázem byla zpátky v realitě, v umývárně na jejím konci spadlo někomu už beztak otlučené plechové umyvadlo na zem, za tři týdny pobytu v sále bývalé tělocvičny – proč to trvá tak dlouho, tenhle stav, napadlo ji už stokrát – ve společnosti žen, dětí a starých mužů, kteří už nemohli bojovat, měla nervy nadranc, přes místnost byly natažené šňůry, na nichž se sušilo prádlo špatně vyprané v levném jádrovém mýdle, jež se s vůní mýdla toaletního nedalo nikdy porovnat…

„Mutti," přiběhla k matce sedící v křesle vedle postele místnosti malá Hilda, „můžu si jít s holkama hrát ven?"

Do dveří nakukovala tři děvčata, dvě bydlela v budově nahoře, třetí neznala, kdo je to, zajímala se, ta bydlí v hospodě u silnice, odpověděla Hilda a matka kývla. Do sálu zašlé hospody nastěhovali zbylé lidi z transportu, moc ji nezajímali a nebyla se tam ani podívat.

Březnové sluneční paprsky už dostávaly sílu, na koncích bohatých větví lip kolem kostela se klubaly svěže zelené lístečky, od sochy svatého Jana Nepomuckého hleděla Gertruda na panoráma modravých kopců na druhé straně rozlehlého údolí: za jejich vrcholy bylo Bavorsko. Tam brzy pojedeme a konečně se vrátíme domů, do Mnichova, snad nebude město v troskách, utěšovala se, snad náš starý byteček v činžovním domě zůstal celý… po silnici projížděla vojenská auta v obou směrech, na některých seděli vojáci, jejich nadšení během let vyprchalo, nezpívali, ale taky se nejspíš nechystali válčit, ačkoliv Vůdce v rádiu vyzýval k boji do posledního muže. Jenomže komu by se chtělo umírat, když všechno bylo ztracené a podle všeho už dávno.

Jen nerada vracela se Trudi, jak jí ve chvílích klidu a pohody říkal manžel, do budovy svého dočasného bydliště. Směsice tamních obyvatel patřila spíš do nižších sociálních sfér, někoho blízkého zde ani nehledala a vystačila si se svojí služkou a dcerkou. Za normálních okolností by na ulici tyhle lidi různého věku míjela nevšímavě, tady s nimi musela dýchat stejný vzduch, prosycený pachy nemytých nohou a připáleného jídla z malé školní kuchyně, kde vládla tlustá přisprostlá řeznice Wanda. Nadávala sice v jednom kuse, ale sehnat po vesnici pár surovin k uvaření alespoň jednoduchého jídla dovedla.

…

Ach jo, povzdechla si pro sebe a vzala ho za ruku. Byla studená, lehce se otřásla stejně jako u hřbitova, rozepnula si první knoflíčky halenky a přitiskla si jeho dlaň na své ňadro.

Po očku se podívala do jeho tváře, začal se mu zrychlovat dech, to ale přece… nemůžeme… vydával ze sebe nesouvisle, neboj se, tohle přece nebolí, uklidňovala ho a s uspokojením cítila, jak jí začíná rytmicky tisknout prso.

Volnou rukou zašátrala do jeho rozkroku a opět s uspokojením konstatovala, že se nemýlila. Přes hrubou látku vojenských kalhot cítila, jak se jeho mužství zvětšuje. Rozepnutí knoflíků u poklopce se ovšem ukázalo jako téměř neřešitelný problém, uniforma byla zánovní a dírky se zdály být příliš malé, no tak, povzbuzovala se Gertruda, ještě jeden, poslední… než se však dostala dovnitř, ucítila několikeré vzepětí údu a její prsty nahmataly už jen mokré trenýrky.

Teď už si povzdechla hlasitě, jenomže tohle se přece dalo čekat, napadlo ji vzápětí.

Zato voják se celý sesypal, vytáhl ruku z jejího výstřihu, se sklopenou hlavou mumlal cosi o válce, objala ho a hlavu mu položila na svoji hruď s teď už halenkou rozepnutou až do pasu, nic si z toho nedělej, to se občas stane, to nic není, šeptala mu do ucha, nech tu válku na pokoji, teď jsi tady se mnou, ničeho se neboj, všechno máš před sebou, celý život, budeme se milovat znovu, hned teď a bude to krásný, uvidíš…

Skončili na vojenském kabátě rozprostřeném pod smrkem, jehož spodní větve se téměř dotýkaly země, netrvalo ani příliš dlouho, než se mladíkovi vrátila mužná síla, zaujali stejnou polohu jako dvojice, jíž před chvílí pozorovali a bylo to dlouhé a když si Gertruda Ausbergová odmyslela tohle nezvyklé prostředí a neznámou postavu mezi svýma rozevřenýma nohama, bylo to skoro jako s Hansem, kde je mu asi konec, byla poslední myšlenka před druhým a definitivním vyvrcholením vojáka německého Wehrmachtu v posledním tažení.

...

Eva Loydová

HANÁ

Haná je krásná
plná, překypuje.
Vůbec se nestydí
za své obliny.

Nestydí se, má vesnice mezi kopečky.
Nestydí se má vzdálená.

Tak ráda ji mám.
S tím, co odchází a zůstane
v nestydaté krajině mé paměti.

Ostuda, že tak rychle zapomínám.

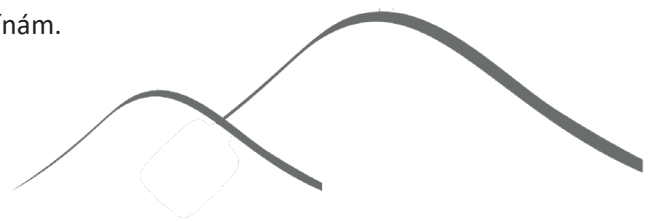

Anynka Thiamová

DOBRÝ PAN ABRHÁM

(úryvky)
Člověk láskyplný a milující, dobrosrdečný a soucitný, ohleduplný a čistý nemůže mít jiné přání než se setkat se svou velkou láskou, která musela odejít před ním. Přeje si za ní odejít z našeho světa, v němž občas vládne zlo, závist, zločin, ale přeci jen krásného. Touží odejít do světa dobra, klidu, nadlidského a vzdáleného, v den ani deštivý, ani bouřlivý, ale v den slunečný, kde ptáci svým lehounkým, zázračně líbezným hláskem rozdávají radost plachým lidským duším, v den, který je člověk ochoten prožít tak, že nikdy nebude litovat, že si ho užil, že směl být šťasten.

O jedné takové velké lásce vám teď chci povědět příběh, který mi zdělily dešťové kapky, ta jemná spojnice mezi nebem a zemí.
Dozvíte se, co mi leží na srdci, na tomhle rudém kameni, který všichni nosíme. Někteří ho ze železa mají, někteří zase plný lásky. A vím o někom, kdo velké srdce měl, a širokou duši. Duši, která se dokázala vtělit do každé role. Byl klenotem naší kultury a země. Hercem byl snad celý svůj život. Jeho odchod byl smutný a těžký, ale má šťastné vyvrcholení, o kterém vám chci vyprávět.
Tak si pěkně sedněte, třeba s tím, co vám je nejdražší a orientujte svou mysl jen ke mně a k mým slovům. Musíte si být vědomi toho, že se postupně dozvíte příběh, pravděpodobně ten nejdojemnější, jaký jsem kdy vyprávěla a zároveň příběh tak prostý, skoro běžný, ale jelikož se

jedná o obdivuhodného člověka, v mém obzoru se stává příběhem nejmilejším. Poslechněte si ho s láskou a trpělivostí…

…

Známe to všichni: když si slunce, zlatý, kulatý král nebes, během temné noci, které stříbrná perla oblohy vládne, dobře odpočinul, jak každému vládci přísluší, vstane z bílého pelíšku, měkkého jako postýlka, do které nás ukládaly milé dlaně maminek, usedne na vysoký trůn a pozoruje nás smrtelníky z hora, celý den až do doby, kdy ho zpátky zavolá mráček. Jaké je to, dívat se s takovou pečlivostí na každičký malý, ze dřeva postavený domeček, v němž bydlí šťastná rodinka, muž, žena a kopa dítek, kteří se mají tak rádi, že nepotřebují nic jiného, než aby všechny chvíle prožili spolu? Jaké je to vládnout s vědomím, že nejsem jediný vládce, že mě každou noc vystřídá krásná, zářící vladařka, perla, těleso vesmírné, které nosí jméno “Luna”? A jaké je to, když k vám často přiletí nová dušička, která si dole už něco prožila, která nepřiletěla, aby se hned domů do tepla vrátila, ale která zde je, protože už její čas vypršel? Jaký je to pocit? Co je to vlastně? Co je to něco vědět, něco cítit? Snad to ví jen jediný: slunce. Samo toto slovo je vzácné! Ono ví vše, ale nikomu to neprozradí. Nechává si tajemství bolestné a zázračné ukryté v sobě, nelituje, ničeho nelituje.

…

Pan Josef a paní Libuše tedy odešli, ruku v ruce, z překrásného sálu a vrátili se na své lavičky v nebeské zahradě, kde se znovu po roce setkali. Ani jeden z nich nebyl schopen slova, ale ani to nebylo třeba. Měli se rádi, tak nebesky rádi, že jim ke štěstí spolu stačilo i mlčení. A co by se asi stalo, milí čtenáři, kdyby si malá Janička nedala říci a tvrdošíjně by trvala na panu Josefovi? Inu, to bychom byli šťastní! Vždyť jsme ho tolik milovali a obdivovali ve všech jeho úžasných rolích. Ale dopřejme jemu a jeho úžasné Libušce trochu zaslouženého soukromí v království tam nahoře v bílých obláčcích. Taková silná a vzácná láska si přece zaslouží trochu soukromí v nebeském ráji. Jana své lásky také našla, s paní Anežkou a panem Aloisem prožívá opravdové štěstí, které v dětském domově nemohla naleznout. Její noví prarodiče k sobě také našli cestu a společně se učí poznávat docela nový svět, který je právě přivítal.

Děkujeme, pane Josefe a paní Libuško, že jste tu oba byli!

Vzácní to lidé!

PS : Běžím si pustit Svatební cestu do Jiljí!

...

HAIKU

Stařičká jabloň
usychá zvolna – a přec
jablky těžkne

—

Do korun stromů
v mrazivé zimní noci
usedly hvězdy

Lada Nežádalová

KORÁLEK A KRÉMÁČEK JEDOU NA PSÍ TÁBOR

(úryvky)

SLIBY SE MAJÍ PLNIT

Tak já vám teda něco povím. My jedeme na tábor! A není to ledajaký tábor, je to PSÍ tábor! Panička nám totiž slíbila, že když budeme s Krémáčkem hodní, tak nás na ten tábor vezme. A protože se sliby mají plnit, a protože nás panička miluje, a protože jsme teda BYLI hodní, tak jedeme. Hurá!

Jéje, teď jsem si uvědomil, že jsem se vám ještě nepředstavil. Jmenuji se Ben, jsem pes, ale protože jsem celý černý a mám oči jako černé korálky, tak mi panička říká Korálek. Je mi asi 8 let, jsem krásný. Mám hebkou černou srst, bílou náprsenku, dlouhé tělo a krátké nožičky, protože můj táta byl jezevčík. Jsem sice malý, ale panička říká, že to nevadí, protože mám velké srdce. A to teda mám.

A co ještě mám je brácha. On to teda není úplně můj brácha, ale protože žije v naší smečce, tak nám panička říká bráchové. Brácha se jmenuje Štěpánek, ale protože je celý béžovo-krémový, tak mu panička říká Krémáček. Je skoro tak hezký jako já. Je stejně velký, má chundelatou srst, ale musí ji stříhat, protože mu pořád roste. Vždycky vezmou Krémáčka někam do salónu a když se vrátí, tak je ostříhaný nakrátko, voní jako celá voňavkárna a vypadá mladší než já. A přitom

je starší, už mu je 11 let. A protože mě vždycky nechají doma, tak se zlobím a Krémáčkovi vždycky za ten výlet vyhubuju.

Já jsem do naší smečky přišel první. Panička si mě vzala od jedné paní, která mě zachránila v lese. Ale to je dlouhý příběh, to vám povím jindy. Když jsem byl u paničky asi troje Vánoce (ty mám moc rád), tak přišel Krémáček. Nejdřív se tedy doma objevil nový pelech, myslel jsem, že je zase můj, ale hned druhý den přišel ten bílý kudrnáč a lehl si do něj. Chvilku jsem ho očichával, co je jako zač, ale díval se na mě kamarádsky, a když mi pověděl svůj příběh, začal jsem ho mít rád. Ale řekl jsem mu rovnou, že pánem smečky jsem tu JÁ! Teda hned po paničce.

A teď k tomu táboru. Když nám panička oznámila, že pojedeme na tábor, hned jsem se šel sbalit. Nachystal jsem si svou pískací kostičku, pak jednu kachnu, která už sice nepíská, ale mám ji rád, a postavil jsem se ke dveřím. Panička se mi smála, že pojedeme až zítra. Nevěděl jsem, co to znamená zítra, tak jsem raději čekal u dveří. Až jsem z toho čekání usnul.
Ráno jsem se probudil na posteli a viděl jsem, že panička balí věci do tašky. Rychle jsem vystartoval a běžel si sednout ke dveřím, aby na mě nezapomněli. Krémáček ještě spal, on je takové pomalé trdlo. Zato já jsem torpédo, mě jen tak někdo nepředběhne.

Ještě jsem musel zkontrolovat, jestli panička přibalila naše dobrůtky – a bylo to v pořádku, našel jsem je v tašce. Sice úplně naspod, ale když jsem vytahal všechny věci, které byly nad tím, tak jsem se k nim dostal.

„Já se z toho psa snad picnu!“ uslyšel jsem za sebou. Panička totiž objevila tu hromadu na zemi. Já sice nevím, co je to „picnu“, ale asi je to pochvala, co myslíte?
Panička podruhé naskládala věci do tašky a já myslel, že je to hra, tak jsem je zase začal vytahovat.
„Ať tě to ani nenapadne!“ řekla mi panička. No, mě to sice napadlo, že protože se na mě dívala tak nějak přísně, tak jsem toho raději nechal.

Mezitím se probudil i Krémáček a s velkým zívnutím se posadil na posteli. Chvilku se vyjeveně díval kolem sebe, tak jsem mu rychle řekl, že jako jedeme na ten tábor a ať si pospíší.
„Beze mě neodjedou,“ řekl Krémáček důrazně a chtěl si znovu lehnout. No tak to jsem nemohl dovolit, to uznáte. Štěkal jsem na něho tak dlouho, dokud nepřiběhl páníček a nevyhnal nás oba z postele.

Seznam účastníků

Adámek Radovan
Bartůněk Antonín
Boitano Bryan
Boturová Ilona
Brablík Jaroslav
Brázdová Lesana Blanka
Brend David
Brestovanská Helena
Burian Petr
Čočev Senia
Černínová Amálie
Čuhlová Kristýna
Čunátová Alena
Divín Marek
Francová Michaela
Francová Zuzana
Glacová Theodora
Gonzales Steve
Hejsková Jiřina
Hitler František
Hlavica Petr
Holovanych Mykola
Honzíková Klára
Hořčička Pavel
Huberová Dana
Hucková Zdeňka
Huspek Zdeněk
Hutová Anna
Chladová Dana
Inquort René
Jandečková Klára
Janeba Petr
Javoříková Miroslava
Kaprál Vítězslav
Kašparová Matylda
Kavi Samuel
Klinkovský Štěpán
Kohlíčková Eliška
Komžáková Karla
Kotlárová Kateřina
Králová Darja
Králová Petra
Krejčík Petr
Kuba Tomáš

Kuchtová Kateřina
Kvapil Jiří
Liberdová Eva
Linhartová Andrea
Lírová Jindra
Loydová Eva
Macháčková Anna
Malinková Lucie
Mandlová Jana
Mašková Helena
Michlová Jana
Müller Marek
Němcová Natálie
Nenička Dušan
Nežádalová Lada
Nováková Andrea
Osičková Marie Klára
Pálušová Nela
Parolek Jan
Pavlíček Rudy
Pavlíčková Monika
Petišková Kristýna
Pilařová Kateřina
Rinas Jan David
Sasínová Jitka
Seltenreich David
Severinová Lucie
Schmiedhuberová Martina
Staněk Kryštof
Stráníková Libuše
Šašková Jana Žaneta
Šelleng Michal
Šťastný David
Šumníková Miriam
Thiamová Anynka
Tichý Michal
Truxová Ester
Václavíková Věra
Veselá Petra
Vitoušová Tereza
Vlček Jakub
Vo Thi Thao
Vojtášek Antonín
Zacha Prokop
Zbořilová Vendula
Zdeněk Martin
Zemanová Monika
Zimová Markéta

Případné odchylky od ortografické normy v jednotlivých textech byly respektovány jako výraz autorského záměru.

PRVOTINY 2022: Sborník prací literární soutěže

1. vydání, Olomouc: Knihovna města Olomouce, 2022
Sestavila a ilustrovala: Alena Koryčanová
Obálku vytvořila: Kateřina Surmová
Tisk: SUGESTO s.r.o.

www.kmol.cz
facebook.com/knihovna.mesta.olomouce
instagram.com/knihovnaolomouc

ISBN 978-80-85061-32-1